

עצמו. כי סולחן זה פעל בכיוון הכוונת לרוח ההסברה וההדרכה של צה"ל, ולמוראל של חייליו.

★ ★ ★

המובים - לא?

הרימום השיטתי נתן איתותיו המעשיים במיבצע סיני. אומנם, קצרו את עיקר התהילה וההערצה אותם מפקדים וחילים שהכריעו בקרבות. אך תמיד נמצא מי שיזכיר, כי הנצחון התאפשר במידה לא קטנה הודות לנשק שזה עתה נרכש - והודות ליחסים ההדוקים שנוצרו עם צרפת. אדריכל היחסים האלה, כפי שכל קורא עתון בישראל קרא השכסוף הערב, לא היה אלא שמעון פרס. כך שבשמו נקשרו שני הישגים חשובים: רכיבת הנשק והידיות הצרפתיות.

במישור תקין, יש לכל שר את שטח הפעולה שלו. הוא יכול, כמובן, לשתף פעולה עם שרים אחרים, או להיעזר בהם. אולם אין שר אחד פולש ללא רשות לתחומו של משרד אחר. כל שכן, לא מבלי להפגין את הנימוס המינימלי של מסירת דו"ח מדויק על תוצאות אותה פלישה. שמעון פרס, בהפקיעו לעצמו תפקיד קצין קשר בלעדי עם הצרפתים, פלש בכך לתחום משרד החוץ. הוא עשה זאת ללא רשות שרת החוץ גולדה מאיר, ואף בניגוד לרצונה המפורש. הגיעו הדברים לידי כך, שגולדה מאיר איימה להתפטר מן הממשלה. כי שום שרת חוץ אחראי אינו יכול להרשות שאדם מן החוץ יקים שרות חוץ פרטי משלו ויקבע מסמכים מדיניים עם מעצמה זרה. על אחת כמה וכמה, כאשר מעשים אלה יש בהם כדי להרוס את יחסיו של משרד החוץ עם מדינות אחרות, ואף לשבש את המדיניות המוצהרת של הממשלה בענייני חוץ רבים.

אך דויד בן-גוריון עמד מאחורי שמעון פרס. הוא המשיך לטוס חדשות לבקרים לפאריס, להתרועע עם הגנרלים ואנשי הימין הקיצוני, לזהות יותר ויותר את האינטרסים של ישראל עם האינטרסים של חבורה פאשיסטית, שרק ביקשה לנצל את ישראל כמקל-חובלים במלחמתה עם ערביי אלג'יריה. את כל זאת עשה כשליח מוסמך ובלעדי של "הבטחון" הישראלי - שם כולל לצה"ל, לרכש ולמדיניות חוץ.

כבר למחרת מיבצע סיני, התברר כי פירותיו היו בוסר. דויד בן-גוריון נכנע לאולטימטום האמריקאי לסגת, הטיל את הביצוע על הרמטכ"ל. היתה זו תקופה של משבר אישי וצבאי חמור עבור משה דיין. יחסיו עם דויד בן-גוריון התרופו עד לנקודת-משבר. לבסוף, אחרי שהושלמה הנסיגה ואחרי שתם שירותו של דיין כרמטכ"ל, כבר עומעם ברק הגבורה הצבאית שאפף אותה. הוא פשט את מדיו והלך להיות סטודנט באוניברסיטה של ירושלים, עד אשר יחליט ביביו היכן לשבצו במערך המפלגתי.

בזירת ההתנוששות הבטחונית נשאר יורש אחד: שמעון פרס. הצלחתו המסחררת הוכיחה שמשתלם יותר להיות עסקן מאשר חייל, איש-ימנהל מאשר לוחם. מה עוד, שאין מחליפים עסקן או פקיד כל ארבע שנים. הקאריירה הצבאית של איש-צבא יכולה להסתיים בגיל 40-35, אחרי שכבר שירת כרמטכ"ל, ואילו לעסקן יש תמיד עתיד.

השבוע, כאשר נערך לראשונה טכס סיום קורס קצינים פומבי בפתח-תקפה, תבע דויד בן-גוריון: "הטובים לצבא הקבע"ו בשיחות רבות חזר הרמטכ"ל הנוכחי, צבי צור, והתרעם על שאין הצעירים המוכשרים ובעלי-ההשכלה מתלהבים בשרת בצבא הקבע. בעייה זו כאובה לו במיוחד, כי הוא רצה שבתקופת כהונתו יוזרק דם צעיר לעורקי הקצונה המקצועית של צה"ל. לא פעם שאל: מדוע אין בוגרי האוניברסיטה והטכניון מתנדבים לצבא הקבע? מדוע חושב הניער על גיבוי, על קאריירה אורחית?

אולי מפני שבתוך "מערכת הבטחון" עצמה הוכח כי בעל הגיבוי הנוח, האיש הנוסע בחליפה מהודרת לבירות העולם הנוצצות, האיש הקונה, מוכר ומנהל, חשוב יותר מזה הלוכד בגדי חאקי, אוכל אבק, מקשה על משפחתו - ובסך הכל רק מגן על בטחון המדינה.

בשבוע הבא: המאמר השני בסדרה, "מדוע הלך חיים למקוב?"

תבוסה או נסיגה

(המשך מעמוד 9)

ב-1 בנובמבר החליט עבד אל-נאצר להפסיק מיד ולחלוטין את כל הפעילות המצרית באחרי.

קומץ הטייסים המצריים ביצע 155 גיחות בשני הימים הראשונים של הקרבות, בהצלחה ניכרת. עתה החליט עבד אל-נאצר שאין טעם לשלחם לגיחות נוספות משדות-תעופה שהיו נתונים להפצצה כמעט רצופה, דרך מסך הירייה הבריטי-צרפתי, לקראת כוח-האוויר הישראלי-צרפתי מעל סיני עצמה, שהיתה לו עליונות מספרית גמורה.

כמה מינים ואיליושנים הוטסו לנמלי מבטחים בסעודיה ובסוריה. ב-1 בנובמבר, בשעות אחרי הצהריים, נערכו הגיחות המצריות האחרונות בסיני. לאחר מכן היו השמיים מעל לסיני שייכים באופן בלעדי לישראלים ולצרפתים.

העדרה המוחלט של פעילות אחירית מצרית, הוא שגרם עתה לתופעות של פאניקה ביחידות המצריות שכבר היו בנסיגה. כל הכוחות המצריים נאלצו להיסוג בכמה כבישים בודדים, שהיו חשופים לחלוטין להפצצה אחירית בפצצות, נאפאלם ומקלעים, ושהפכו עתה לגיהנום עלי אדמות. מצרים רבים נטשו את כל-הרכב, שהיו רתוקים לכביש, ונסוגו דרך חולות המדבר, אחרי שחלצו את נעליהם. בין אל-עריש וקנטארה בלבד לכדו הישראלים 400 כלירכב, ולמעלה מ-49 טנקים.

המיתוס של הנצחון

כיצר יש להעריך את המיבצע לאור עובדות אלה? היו מקרים, בעת הקרבות עצמם, בהם סרחו קצינים מצריים, ומקרים אחרים בהם נסוגו יחידות מצריות ממבציהן תחת אש. אך ברור כי אלה היו מקרים בודדים. התנגדות המצרים זכתה להערכה מצד בן-גוריון בהודעתו הראשונה בכנסת. כל עוד עמדו הישראלים מול כוחות מצריים רציניים, יכלו למדוד את התקדמותם בקילומטרים ספורים, וזאת לא היתה התנגדות של פחדנים, או של יחידות שנעזבו על-ידי קציניהן.

אין פירוש הדבר כי החייל המצרי היה שחה ברמתו לחייל הישראלי, איש מול איש. אך פירוש הדבר כי נוכח העליונות הישראלית באימונים, במוראל ואף בכושר גופני, ראוייה עמידת המצרים להערכה.

נוסף על אלה המצרים שנהרגו בכבישים ובחולות בעת הנסיגה, נהרגו כאלף בקרב. מהם 200 (מתוך 1200) בשארם אל-שייח, 60 (מתוך שתי פלוגות) באל-תמד, 260 (מתוך 1200) במיצר חיסאן במיטלה. ליד מחסום ישראלי באבו-עגילה, שחטם את דרך הנסיגה המצרית, תקפו המצרים שלוש פעמים בלילה אהד. בבוקר מצאו הישראלים 50 הרוגים מצריים, במרחק של 15 מטרים מן המחסום.

עד לרגע ההתערבות הבריטית-צרפתית, לא היה שום נצחון ישראלי. הנצחון היחיד שישראל יכולה לתבע לאחר מכן הוא שהטור המצרי העצום, שנסוג בכבישים, לא נשאר בכל-הרכב שלו, כדי להישחט שם.

אין היה הקרב מתפתח לולא ההתערבות הבריטית-צרפתית? מיבצע-סיני היה נמשך זמן רב יותר - אולי ימים, אולי שבועות... התוצאה היתה נשאר אתה תוצאה, אך ישראל היתה יוצאת מן הקרב עייפה מבחינה כספית, כלכלית וחומרית. רשימת-חלליה היתה מגיעה לממדים מבהילים, ביחס לממדי אוכלוסייתה.

אולם האם היתה ישראל מתקיפה בכלל בתנאים אלה? האם היה דיין מעז או לקרוא תגר על כל הכוח המצרי, הממוקם כרגיל בסיני? על שאר יחידות הצבא המצרי, שיכלו להיכנס לקרב ללא פחד מפני הבריטים בקפריסין? על חיל-האוויר המצרי המלא, ללא עזרת חיל-האוויר הצרפתי? ועל שאר מדינות ערב?

היה רק נצחון ישראלי אחד בסיני. זה היה נצחון על גבי הנייר - נצחון התעמולה הישראלית. היא הצליחה ליצור את המיתוס של "נצחון ישראלי טהור ומיחלט", שנתקבל בעתונות ובפולמוסים של המערב.

קרא אוזניה

למען בריאות ילדיך... עליך לדעת שמזרני "ספלנדיד" מיוצרים במיוחד עבור ילדים ושומרים על בריאותם. בטרם תקנה מזרן עבור ילדיך בוא והיווכח בטיבו המעולה של מזרון "ספלנדיד" בכתובות הבאות

חדרה:

"פרימה"

קרית-גת:

"סולטן"

בת-ים:

ליפשיץ, בלפור 33

באר-שבע:

רהיטי "הדר", בית "רסקו"

אילת:

הנדלם

פתח-תקוה:

אחים "קרינגל" חוכבי ציון

אחים "קרינגל" מול קילנוע "הדר"

תל-אביב:

י. אלפנדרין, הרצל 28

דוד, פסג' דיונגוף

דירת, אלנבי 8

גבירצמן, אלנבי 96

במבין, דיונגוף 147

פרימה, עמק יזרעאל 2

חיפה:

צימרמן, יפו 36

נתניה:

ברמן יוסף, הרצל 29

ירושלים:

חמד, "פרימה"

אלי בן עמוץ, יפו 85

על ספלנדיד ישנת - בריאותך שמרת

שורק-אביטל

אמה קונה סינטבון...

ואני מקבל ממחטה צבעונית ונאה עם תמונות "החתול במגפיים".

סינטבון

אספו גם את עטיפות סינטבון, תמורת כל 6 עטיפות שתשלחו למפיצי סינטבון ת"א, רחוב הגודר העברי 28, תקבלו ממחטה אחת.

תוצרת נקה - תוצרת איכות